

Onderwerp: Voorstel wijziging strategie en doelstelling muskusrattenbeheer.

DM-nummer: 1482120 versie 4

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de besluitvorming door de ad-hoc commissie CMB+ (Commissie Muskus- en Beverratten van de Unie van Waterschappen aangevuld met portefeuillehouders van alle waterschappen) in haar vergadering van 7 december 2018.

Daarbij wordt u de volgende consultatievraag gesteld:

- kunt u zich vinden in de aangepaste doelstelling en strategie zoals die wordt voorgelegd aan de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen;
- welke adviezen wilt u meegeven aan het College voor het bestuurlijk overleg over dit onderwerp binnen de bestrijdingsorganisatie West- en Midden Nederland.

Toelichting

Op 7 december 2018 heeft de CMB+ besloten om het voorstel van de CMB voor het inbedden van een gewijzigde strategie voor muskusrattenbestrijding, op 22 maart 2019 ter vaststelling in te brengen in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen (UvW). In de vergadering van het CMB+ bleek het draagvlak hiervoor groot te zijn.

Het CMB-voorstel bevat de volgende drie beslispunten.

1. Het doel van de muskusrattenbestrijding te wijzigen van onder controle (vangsten muskusratten minder dan 0,15 per km watergang) naar 'terugdringen tot aan de landsgrens' (geen muskusratvangsten in het binnenland = '0-populatie') en die situatie te consolideren als deze is bereikt (tegenhouden aan de landsgrens en herkolonisatie in het binnenland voorkomen).
2. De bestrijdingsorganisaties te vragen om de inspanning te richten op het bereiken van het gestelde doel in een periode van 10-15 jaar.
3. De Commissie Muskus- en Beverratten (UvW) te vragen om op een later moment een voorstel voor te leggen waarin uitgewerkt is hoe op basis van solidariteit tussen de waterschappen het bereiken en in standhouden van het doel bekostigd kan worden.

De gewijzigde strategie is opgesteld naar aanleiding van een onderzoek naar de mogelijkheden voor de toekomst van het muskusrattenbeheer in Nederland (in opdracht van de CMB) en het besluit dat het CMB naar aanleiding hiervan heeft genomen.

Handelingsperspectief en vervolgstappen

De ledenvergadering van de Unie besluit over het vaststellen van de voorgestelde strategie. Het voorstel wordt voor interne positiebepaling aan de landelijke waterschappen voorgelegd. Omdat de besluitvorming door de Unie consequenties heeft voor alle landelijke waterschappen wordt hier momenteel breed draagvlak voor gezocht.

Indien het CMB-voorstel in de ledenvergadering van de Unie op 22 maart 2019 wordt aangenomen kan de nieuwe strategie door de bestrijdingsorganisaties (waaronder MRB-WMNL) worden geïmplementeerd. In verband daarmee bestaat het voornemen om de nieuwe strategie in de nieuwe beleidsvisie van MRB-WMNL te verwerken die volgens planning eind 2019 ter vaststelling aan het algemeen bestuur zal worden voorgelegd.

Indien het CMB-voorstel door de ledenvergadering van de Unie wordt aangenomen, krijgt de Werkgroep Muskus- en Beverratten (WMB) opdracht voor het opstellen van een advies over de bekostigingsalternatieven voor de gewijzigde strategie voor muskusrattenbestrijding. Dat advies zal dan vervolgens ter besluitvorming worden voorgelegd aan de CMB.

Voor het optimaliseren van de bedrijfsvoering voor de nieuwe strategie, zijn de secretaris-directeuren van de waterschappen verantwoordelijk. Zij hebben in de Vereniging van Directeuren van Waterschappen (VDW) afgesproken dat ze gezamenlijk een opdracht geven aan de WMB, voor de wijze waarop een gecoördineerde aanpak het beste tot stand kan komen en hoe het strategisch personeelsbeleid eruit moet gaan zien. Dit zal worden doorvertaald in de nieuwe beleidsvisie voor MRB-WMNL. Uitgangspunt hiervoor is voorsnog dat de gecoördineerde aanpak kan worden uitgevoerd binnen de regels van de Gemene Rekening voor MRB-WMNL en dat de eigen verantwoordelijkheid en autonomie van MRB-WMNL behouden blijven.

Kaders

In de huidige beleidsvisie MRB-WMNL 2017-2020 is over visie en ambities voor de langere termijn, de volgende tekst opgenomen: “De ambitie is om op langere termijn te streven naar een muskusrattenvrije situatie. Kostenreductie is een belangrijke drijfveer. Na een aantal jaren met ‘maximale’ bestrijdingsintensiteit vangen, verdwijnt de muskusrat in het binnenland en blijft alleen grensbestrijding (met name Duitsland) over. De kosten zullen op dat moment aanzienlijk lager zijn dan de huidige kosten van bestrijding. Voor het creëren van een muskusrattenvrije situatie is intensieve samenwerking op landelijke schaal noodzakelijk. De besluitvorming over deze ambitie op landelijke schaal en de middelen die daarvoor nodig zijn, vindt daarom plaats op landelijk niveau in de CMB en wordt ondersteund door de kennisontwikkeling bij de STOWA”.

De nu uitgewerkte strategie past binnen dit geformuleerde doel, waar het Algemeen Bestuur bij vaststelling van de huidige beleidsvisie, op 17 mei 2017 mee heeft ingestemd.

Deze strategie is in lijn met de adviezen uit het eindrapport Veldproef muskusratten en met de naar aanleiding daarvan, door de CMB, genomen besluiten.

Voor de totstandkoming van de nieuwe beleidsvisie voor MRB-WMNL, wordt vastgehouden aan de planning in het Jaarplan 2019 van MRB-WMNL. Daarin wordt aansluiting gezocht op de landelijke besluitvorming over de strategie. Een mogelijk uitstel in de landelijke besluitvorming wordt echter niet als een aanleiding gezien om de planning voor de beleidsvisie aan te passen. De voorbereidingen voor de totstandkoming daarvan zijn reeds in gang gezet en volgens de planning zal in augustus-september 2019 een concept aan de deelnemende waterschappen in MRB-WMNL worden voorgelegd.

Het streven is dat de nieuwe visie in november-december 2019, gelijktijdig met het verlengen van de overeenkomst van Gemene rekening, wordt vastgesteld.

* In de WMB is elk van de bestrijdingsorganisaties in Nederland, waaronder MRB-WMNL, vertegenwoordigd.

Welk waterschapsdoel is aan de orde (uit overzicht 'Indicatoren Waterkoers' in de begroting)

Het voorstel raakt aan het waterschapsdoel "Overstromingen voorkomen" uit de waterschapsbegroting en het programma Waterkoers 2016 – 2021. De huidige prestatie-indicator die het waterschap hiervoor heeft gesteld is "minder dan 0,15 muskusrat per kilometer watergang".

Het voorstel is niet strijdig met dit doel en draagt bij aan het behalen ervan.

Financiële aspecten

Uitgangspunt en aannahme bij dit voorstel is dat de inzet van muskusratbestrijders niet hoger wordt waardoor de kosten op landelijke schaal, op het huidige niveau blijven. In het advies over bekostigingsalternatieven, dat na vaststelling van het CMB-voorstel door de WMB wordt opgesteld, wordt dit verder uitgewerkt.

De besluitvorming over gewijzigde financiën van de bestrijdingsorganisaties, zowel bij een gelijkblijvend als afnemend aantal deelnemende waterschappen en andere onderliggende verdeelsleutels, is voorbehouden aan alle afzonderlijke algemeen besturen van de waterschappen.

Communicatie aspecten

In februari wordt een bijeenkomst voor stakeholders (provincies, RWS, terreinbeherende organisaties en dierenwelzijnsorganisaties) georganiseerd. Het doel daarvan is om informatie op te halen over hoe de stakeholders ten opzichte van de nieuwe bestrijdingsstrategie staan. De uitkomst van deze stakeholders-bijeenkomst wordt teruggekoppeld in de ledenvergadering van de Unie.

MVO aspecten

Bij het doorvoeren van de aangepaste strategie worden, in vergelijking met de huidige aanpak, in relatief korte tijd veel muskusratten gedood. In tegenstelling tot andere alternatieven, waaronder voortzetting van de huidige aanpak, leidt het echter wél tot het stoppen van de aanwas, waardoor er op de langere termijn (maximaal 15 jaar) minder muskusratten worden gedood. Voor wat betreft dierenwelzijn lijkt het doorvoeren van de strategie daarom een goede ontwikkeling.

Voor wat betreft het tegengaan van negatieve effecten van muskusratten op habitats en op biodiversiteit lijkt het doorvoeren van de aangepaste strategie eveneens verdedigbaar en het is in lijn met de lijst van invasieve exoten van de Europese Unie. De lijst van invasieve exoten legt EU-lidstaten de verplichting op om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen (en als dat niet lukt om de populatie zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen).

Andere positieve aspecten van de aangepaste strategie zijn, dat het tot minder bijvangsten leidt en tot een vermindering van de risico's op overdracht van dierziekten.

Bijlagen

- Oplegstrategie Toekomst van het muskusrattenbeheer in Nederland (UvW) (DM 1482298)
- Verslag en presentatie vergadering CMB+ d.d. 7 december 2018 (DM 1476576; DM 1476581)
- Eindrapport Toekomst van het muskusrattenbeheer in Nederland (DM 1476604)